

Principy diagnostiky

- Komplexní přístup
- Týmová spolupráce
Širší zaměření, ne jen na osobnost klienta
- Etiologické hledisko
- Preference kauzální diagnostiky před symptomatickou
- Longitudinální přístup
- Diagnóza nesmí být ovlivněna aktuálním stavem při vyšetřování
- Princip dynamiky
- Neexistuje diagnóza "jednou provždy"

Základní dělení

- Metody klinické (nestandardizované)
- Anamnéza a kazuistika
Pozorování
Dotazník a rozhovor
Analýza produktů činnosti
- Metody testové (standardizované)
- Didaktické testy
Psychodiagnostické testy
Sociometrické testy

Klinické diagnostické prostředky

- Anamnéza
- Osobnost klienta, jeho rodina a prostředí, ve kterém žije
Důležitá je zejména anamnéza:
Rodová
Perinatální
Zdravotní
Výchovná a vývojová
Rodinná
- Pozorování
- Krátkodobé / dlouhodobé, přímé / nepřímé, standardizované / volné...
Pozor na: haló efekt, předsudky, stereotypy...
Izomorfní deskripce
Vyprávěcí způsob záznamu, snaha zachytit co nejvíce z chování klienta
Reduktivní pozorování
Posuzování škála (kategoriální, grafická, numerická...) jako nástroj
- Rozhovor
- Vhodná situace, motivace
Záznam rozhovoru
Nonverbální komunikace, pozitivní zpětná vazba
Vstupní rozhovor / psychodiagnostický rozhovor
- Analýza produktů činnosti
- Analýza písma
Analýza hry
Analýza kresby

Testové metody

- Test = zkouška s přesně vymezenými (standardními) podmínkami, pravidly zadávání (administrace), hodnocení (evaluce) a vysvětlení (interpretace)
- Dělení testů

Testy osobnostní

Testy schopností

Testy výkonu

- Didaktické testy
 - Zaměřeny na výsledky školního učení
 - Skládají se z testových úloh
- Speciální didaktické testy
 - Určené k diagnostikování SPU
 - Matějčkova zkouška čtení pro stanovení ČQ
 - Kalkulia II – diagnostika dyskalkulie
 - Testy školské zralosti (Jirásek)
- Sociometrické testy
 - J. L. Moreno – zakladatel sociometrie
 - Zjišťování a analýza vztahů v malých skupinách preferenčními volbami
 - Sociogram = grafické znázornění neformálních vztahů ve skupině

Psychodiagnostické metody

- Vývojové škály

Diagnostika především malých dětí

Vývoj JM a HM, vizuomotorická koordinace, chování, adaptabilita, řeč

Gesellova škála – adaptabilita, HM, JM, řeč, sociální chování

- Testy inteligence

Dělení: screeningové metody, podrobné testy, doplňující testy inteligence

Screeningové (vyhledávací) zkoušky

Orientační zjištění úrovně rozumových schopností ve skupině

Ravenovy matice

Podrobné testy inteligence

(Stanford-Binetova zkouška)

SON-R 2,5 – 7 (2,5 – 7 let)

Mozaiky, kategorie, skládky, analogie, situace, vzory

WISC-III (6 až 16 let)

Porozumění, řazení obrázků, podobnosti, počty, kostky.

Testy specifických funkcí a schopností

- Percepční testy – vizuální a auditivní percepce

Edfeldtův reverzní test

Zraková percepce

Odlišit v řadě obrázků ty, které se liší

Vývojový test zrakového vnímání M. Frostigové

Vizuomotorická koordinace, diskriminace figury a pozadí, rozeznávání geometrických tvarů, poloha v prostotu (otočené/obráčené tvary), prostorové vztahy (obkreslování tvarů v soustavě teček)

Zkouška sluchové diferenciacce (WM)

Diskriminace hlásky ve dvojicích podobných nesmyslných slov (bram – pram, flaš – klaš)

Percepčně motorické testy

Ozeretského škála

HM, JM, manuální zručnost, koordinace, rychlost, síla

Zkouška laterality

Žlab a Matějček

Lateralita ruky (12), nohou (4), oka (2), ucha (1)

Zkoušky pozornosti

Jiráskův číselný čtverec

Poházené číslice, ukázat ve správném pořadí, 10 opakování

Bourdonova zkouška

Škrtání tří typů čtverečků v řádcích

Paměť

Rey-Osterriethova figura

Bentonův test (vizuální paměť, reprodukování obrazců po prohlédnutí)

Testy školních schopností a dovedností

Matějčkova zkouška čtení (ČQ)

Kalkulika

Hodnocení sociálních dovedností

Vinelandská škála sociální zralosti:

- Komunikace
- Sebeobsluha
- Socializace
- Motorické schopnosti
- Adaptivní chování
- Malaadaptivní chování